

Visie

Extern 02.12.22

Auteurs: Didier Cartage (ADEB-VBA) en Hans Verboven (Universiteit Antwerpen / Sustacon)

Inhoudsopgave

1. Missie	2
2. Doelstellingen	5
<i>2.1 Streven naar een standaardisatie en integratie van het versnipperde landschap van duurzaamheidsnormen, -certificaten en meetsystemen, waarbij ook kwaliteitsdoelen voorop staan.....</i>	<i>5</i>
<i>2.2 Constructieve dialoog met openbare besturen .....</i>	<i>5</i>
<i>2.3 Evaluatie van de impact van de EU-Taxonomie en andere Europese kaders en actief engagement om aan de vereisten te kunnen voldoen vanuit de hele keten. ....</i>	<i>6</i>
<i>2.4 Communiceren over de activiteiten van de Alliance m.b.t. het realiseren van haar missie en haar doelen.* .....</i>	<i>6</i>

1. Missie

De alliantie is een netwerk voor partners doorheen heel de waardeketen van de bouwsector in België. Ze is opgericht met als missie:

- ⇒ Duurzame ontwikkeling op micro en macro-niveau in de Belgische bouwsector tussen de verschillende ketenpartners op een concrete en pragmatische manier integreren en stimuleren. Dit met een gemeenschappelijke agenda op federaal vlak en in de drie gewesten om de transitie naar kwaliteitsvol, duurzaam, toekomstgericht en klimaatbestendig bouwen en renoveren.
- ⇒ De positieve impact en het imago van de sector verhogen vanuit een gemeenschappelijke en holistische visie op innovatie, duurzaamheid en kwaliteit, waarbij ook de betaalbaarheid van nieuwbouw en kwaliteitsvolle renovatie wordt gegarandeerd.
- ⇒ De transitie van de sector versnellen in de richting van de Europese agenda van de Green Deal, de uitwerking ervan in de New European Bauhaus en de globale Sustainable Development Goals.

De **unieke meerwaarde** van de Belgian Alliance for Sustainable Construction is dat het een onafhankelijk gemodereerd platform tot kennisdeling en samenwerking biedt met een gemeenschappelijke agenda voor alle ketenpartners in de drie gewesten en op federaal niveau.

De voorkeur moet dan ook uitgaan naar initiatieven en acties waar net deze unieke meerwaarde het meest rendeert. Dit zijn initiatieven en acties waar een holistische insteek, complex stakeholdermanagement en integratie van verschillende invalshoeken nodig is.

De alliantie wenst activiteiten te ontwikkelen rond de volgende onderwerpen, die we alle belangrijk vinden voor onze ambitie.

1. De totale milieu-impact van gebouwen, kunstwerken en infrastructuur gedurende hun totale levensduur beperken met aandacht voor de omgevingsaspecten

1.A. Holistische benadering vanaf de genese met aandacht voor de kwaliteit van woon-, werk- en leefomgevingen; de buurt – New European Bauhaus

Bouwen is meer dan alleen het proces. Stroomopwaarts is er een veelheid aan betrokkenen (architecten, landschapsarchitecten, ingenieurs, stedenbouwkundigen, ...) die waardevolle input kunnen leveren. De noodzaak van deze holistische benadering vinden wij in het initiatief New European Bauhaus terug. Bij de uitvoering van een specifiek bouwproject, of meer in het algemeen van een stedelijke ontwikkeling, is er het principe van de weg vooruit, met de voorafgaande vaststelling van een totaalconcept, een masterplan, dat het kwalitatieve en duurzame kader van het gebouwde en onbebouwde definieert en kwantificeert: "Ruimte wordt plaats". De aandacht voor de impact dient dus veel ruimer te gaan dan enkel naar de constructie. De keuze voor 'gezonde' materialen, een goed binnenklimaat, een mix van functies die een sociale meerwaarde bieden etc. zijn dus evenzeer relevant.

1.B. CO₂ in de keten reduceren

CO₂-reductie is door de Green Deal één van de absolute prioriteiten. Men dient verder te kijken dan scope 1 en scope 2. Ketensamenwerking is nodig om op scope 3 te kunnen rapporteren. Dit betekent evenwel ook kijken naar *embodied* carbon en de voetafdruk van een gebouw /

constructie tijdens en na de levensfase (LCA-aanpak). Methodieken zoals de prestatieladder schieten hiervoor vandaag nog te kort.

1.C. Milieu, biodiversiteit en waterbeheer

Milieu, biodiversiteit en waterbeheer (inbegrepen bronbemaling) zijn belangrijk en worden door de focus op circulariteit en CO₂ dikwijls wat in de schaduw geplaatst. De milieu-impact van gebouwen en infrastructuurwerken en de impact op de omgeving moeten in zijn geheel bekeken worden. Ook hier is een levenscyclus-benadering aangewezen. Men dient ook rekening te houden met de tussenliggende ruimte.

1.D. Circulaire methodes en materialen

Circulariteit is een holistisch begrip dat een aantal van de andere onderwerpen veronderstelt als voorwaarde of randvoorwaarde. We dienen op te letten voor eenzijdige of partiële benaderingen van circulariteit. Soms moeten er afwegingen gemaakt worden. De totale levenscycluskost en materiaalefficiëntie zijn daarbij goede graadmeters. Bij recuperatiemateriaal moet er snel zekerheid zijn over keuring.

1.E. Klimaatbestendigheid van gebouwen en infrastructuur verhogen

Toepassen van ruimtelijke strategieën om de bestendigheid tegen klimaateffecten te verhogen. Op gebouwniveau moeten de technieken betrokken worden. De enorme noodzaak aan energetische renovatie bieden een kans voor de sector. (Green Deal) Verdere aandachtspunten: ontharden, bebossen, ventilatie, ruimte voor water en afschermen.

1.F EU-Taxonomie als referentiekader

We hanteren de EU Taxonomie als referentiekader. Deze bevat een classificatiesysteem waarmee investeerders en bedrijven kunnen aangeven welke investeringen wel en niet duurzaam zijn, en op welke milieudoelen deze impact hebben.

- Deze moet een substantiële bijdrage leveren aan tenminste één van de zes milieudoelen:
  1. Beperking van klimaatverandering (mitigatie).
  2. Aanpassing aan klimaatverandering en de gevolgen daarvan (adaptatie).
  3. Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen.
  4. Transitie naar een circulaire economie.
  5. Preventie en beheersing van verontreiniging.
  6. Bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen.
- Deze mag geen significante schade toebrengen aan de andere milieudoelen. Deze moet voldoen aan de minimumeisen rondom sociale normen (bijvoorbeeld mensen- en arbeidsrechten).

2. Bouwindustrialisatie en standaardisatie

Bouwindustrialisatie en standaardisatie zijn een voorwaarde om voortgang te realiseren op meerdere onderwerpen met dien verstande dat de opeenstapeling van normen geen belemmering mag vormen voor het bereiken van de kwaliteitsdoelstellingen. Ook naar de betaalbaarheid en uitvoerbaarheid is dit een belangrijk punt. Bovendien leidt dit tot minder faalkost. Standaard bestekken, prestaties, posten zijn nodig.

3. Digitalisering, nieuwe methodieken en technieken

Digitalisering, nieuwe methodieken en technieken vinden soms te weinig ingang omdat meerdere partijen in een project er onvoldoende kennis van hebben. Bestaande kenniscentra en de ketenpartners zouden laagdrempeligere informatie en vooral best practices kunnen delen op een centraal platform om tenminste zo te proberen al deze info toegankelijker te maken.

4. Werflogistiek

Werflogistiek en mobiliteit zijn erg belangrijk in de stedelijke centra, maar ook in het kader van CO₂-reductie. Betere samenwerking en meer standaardisatie kan een manier zijn om het succes van bouw hubs te vergroten. Dit vraagt goede afstemming tussen ketenpartners. De verstoringen van de materialenketen zorgen voor heel wat problemen. Verder zorgt het optimaliseren van logistiek en werforganisatie voor een verhoogde productiviteit en een betere werkomgeving.

5. Ketensamenwerking

Intensieve ketensamenwerking is een voorwaarde om voortgang te bereiken op bijna alle onderwerpen. De begeleiding van kleine en middelgrote ondernemingen is hierbij van groot belang. Met betrekking tot de alliantie is het van belang dat alle leden goed op de hoogte zijn van elkaars standpunten, studies, zienswijzen etc. Naast ketensamenwerking tussen partners in de bouwketen zal ook co-creatie tussen verschillende actoren (onder andere burgers) belangrijk zijn.

2. Doelstellingen

2.1 Streven naar een standaardisatie en integratie van het versnipperde landschap van duurzaamheidsnormen, -certificaten en meetsystemen, waarbij ook kwaliteitsdoelen voorop staan.

- ⇒ Orde brengen in de standaardisatie en herziening van bepaalde normen is een prioriteit, aangezien sommige daarvan indruisen tegen wat van de hele sector wordt verwacht en tegen de politieke wil om de impact ervan drastisch te verminderen. Het is met name van belang ervoor te zorgen dat de opeenstapeling van normen uiteindelijk niet contraproductief is qua resultaat.
- ⇒ Een globale en flexibele discipline-overschrijdende visie is derhalve van essentieel belang, hetgeen ongetwijfeld de vraag doet rijzen of andere actoren dan diegenen die direct betrokken zijn bij het ontwerp, de bouw en hergebruik van gebouwen en infrastructuur al dan niet in de alliantie aanwezig moeten zijn/geraadpleegd moeten worden.
- ⇒ Voor een objectieve beoordeling van de totale milieu-impact van een gebouw, met inbegrip van de omgeving; gedurende zijn gehele levenscyclus bestaan er referentiesystemen en benchmarks, maar er bestaat geen consensus over de wijze waarop deze moeten worden gebruikt.
- ⇒ Door de huidige TOTEM-software aan te passen aan de specifieke eigenschappen van infrastructuur-projecten ('Infra-TOTEM'), kan dit een essentiële tool worden om de milieu-impact van een infrastructuurproject op een objectieve en neutrale wijze te berekenen en te optimaliseren.
- ⇒ Algemene discipline-overstijgende en voor de drie gewesten en op federaal niveau gelijke tool /meetmethode voor duurzaamheid is aangewezen.
- ⇒ We zullen de New European Bauhaus van nabij opvolgen en hanteren als referentie omdat daarin een holistische vertaalslag van Green Deal naar de sector wordt aangereikt.

2.2 Constructieve dialoog met openbare besturen

- ⇒ Doel is het constructief spreken met en adviseren van openbare besturen in de drie gewesten en op federaal niveau (in de ruimste zin van het woord) om te kijken welke obstakels er zijn om duurzaamheid meer ruimte te geven in aanbestedingen op een uniforme manier in de drie gewesten en op federaal niveau.
- ⇒ Een selectie van impactvolle openbare besturen, overheidsorganisaties en (semi)-overheidsinstellingen die in een aparte werkgroep kunnen betrokken worden zonder deel uit te maken van de Alliantie.
- ⇒ Zorgen dat duurzaamheidscriteria een grotere rol krijgen in aanbestedingen (systematisch ?) en werken aan een ambitieuze minimale kwaliteitsnorm in ontwerp (materiaalkeuze) en uitvoering (milieumanagement en CO₂-methodieken). Bijzondere aandacht dien uit te gaan naar de toegankelijkheid voor de kleine en middelgrote ondernemingen.

- ⇒ De randvoorwaarden creëren waarbinnen duurzame innovaties voor openbare besturen en bedrijven in de bouwsector minder risico's met zich brengen.
- ⇒ De stelselmatige evolutie van het regelgevende kader op een gelijke manier in de drie gewesten en op federaal niveau beïnvloeden waar nodig om de transitie te bespoedigen.

2.3 Evaluatie van de impact van de EU-Taxonomie en andere Europese kaders en actief engagement om aan de vereisten te kunnen voldoen vanuit de hele keten.

Het kader van de EU-taxonomie wordt richtinggevend in de komende jaren. Het is dan ook belangrijk om vandaag al de mogelijke implicaties voor de hele keten zeer goed in kaart te brengen. Vervolgens kunnen we analyseren hoe we ons als sector best voorbereiden en hoe de Alliantie hier een meerwaarde kan bieden.

De EU-taxonomie wordt het referentiekader voor alle belangrijke financiële en politieke stakeholders. Het is in ons aller belang om dit kader te verbinden met onze visie op klimaatbestendig en toekomstgericht bouwen binnen de Belgische markt en duidelijkheid voor alle betrokkenen, te bieden.

2.4 Communiceren over de activiteiten van de Alliance m.b.t. het realiseren van haar missie en haar doelen.*

- ⇒ Voor de alliantie ligt er een grote meerwaarde in het kenbaar maken van initiatieven, acties en projecten die direct of indirect verband houden met haar activiteiten om de versnelling naar duurzaam, toekomstgericht en klimaatbestendig in te zetten. Dit is gezien de beperkte middelen en capaciteit echter niet realistisch op dit ogenblik.
- ⇒ Verzamelen van de visies en best practices van elk lid om te begrijpen wat ze zoeken en om zich te aligneren, inzetten op kennisdeling – sterkte van de alliantie en de partnerships. Dit met respect voor eenieders eigenheid.
- ⇒ De verspreiding van de ontwikkeling van nieuwe acties op een zodanige manier dat de menselijke en financiële middelen worden geoptimaliseerd.
- ⇒ Dit alles met als doel de partners beter te kunnen laten communiceren als sector rond wat er verwacht wordt en wat we gemeenschappelijk kunnen doen..